
Spis treści

Słowo wstępne	9
1. Migracje polskie	13
1.1. Wprowadzenie	13
1.2. Ziemie polskie, historyczne procesy imigracji i emigracji . .	14
1.3. Polskie migracje międzynarodowe w okresie PRL	17
1.4. Polskie migracje międzynarodowe od roku 1989	21
2. Migracje uczonych w zglobalizowanym świecie ponowoczesnym	30
2.1. Wprowadzenie	30
2.2. „Zwrot ku mobilności” w naukach społecznych	32
2.3. Globalne migracje i ich różnorodność	39
2.4. Specyfika migracji uczonych	51
2.5. Kulturowe konsekwencje migracji uczonych	57
2.6. „Drenaż” i krążenie mózgów – straty i korzyści	63
2.7. Powroty uczonych z emigracji	69
2.8. Migracje i zagadnienie kontaktu kulturowego	72
2.9. „Dolina krzemowa” jako metafora ośrodków badań i rozwoju	81
3. Metodologie badania migracji uczonych. Metodologia badań własnych	83
3.1. Wprowadzenie – migrujący uczeni a podobne zbiorowości społeczne	83
3.2. Trudności metodologiczne	85
3.3. Materiały i sposoby analizy. Pierwsze przybliżenie	87

3.4. Dominująca problematyka badawcza	88
3.5. Materiały i metodologie	92
3.6. Zalety i wady głównych metod badania wysoko wykwalifikowanych migrantów.	97
3.7. Założenia metodologiczne projektu badawczego	102
4. Cudzoziemcy w polskich uczelniach na początku XXI wieku. Ilościowa analiza źródeł zastanych na temat struktury zatrudnienia zagranicznych uczonych	108
4.1. Wprowadzenie	108
4.2. Polski system szkolnictwa wyższego w trakcie prowadzonych przez nas badań	110
4.3. Ministerialne dane ogólnopolskie. Cudzoziemcy w polskim systemie akademickim w roku 2012	113
4.4. Migracje akademickie w Polsce w świetle danych Eurostatu.	131
4.5. Cudzoziemscy uczeni w jednej z polskich „dolin krzemowych”. Publicznie dostępne dane na temat Krakowa jako centrum nauki i szkolnictwa wyższego.	134
4.6. Uczelnie w Krakowie i dobór próby	136
4.7. Regionalne zróżnicowanie występowania zagranicznej kadry naukowej	139
4.8. Zagraniczni uczeni w Krakowie i ich charakterystyki według danych ministerstwa	140
4.9. Dane demograficzne	141
4.10. Podsumowanie analizy treści stron WWW krakowskich uczelni.	149
5. Droga do Polski – motywacje migracyjne i proces adaptacji zagranicznych uczonych w Krakowie.	152
5.1. Wprowadzenie	152
5.2. „Polska to mimo wszystko Europa”	155
5.3. Kim jestem? Tożsamość badanych	160
5.4. Cztery podstawowe typy migrantów w Krakowie	163
5.5. Stosunki towarzyskie w Krakowie	177
5.6. Zainteresowania kulturą polską	181
5.7. Czy Polska jest „dobrym miejscem do życia”?	183

5.8. Kontakty z krajem pochodzenia	185
5.9. Podsumowanie	187
6. Światy życia cudzoziemców pracujących w Polsce: praca w polskim środowisku akademickim	190
6.1. Wprowadzenie	190
6.2. Polska nauka w oczach krajowych i zagranicznych uczonych	191
6.3. Osiągnięcia: publikacje, konferencje, projekty	196
6.4. Polski uniwersytet jako <i>Alma Mater</i> ?	200
6.5. Pensje i środki na badania	201
6.6. Infrastruktura	204
6.7. Hierarchia akademicka oraz administracja i procedury	207
6.8. Przemiany aparatu administracyjnego – dobre czy złe?	208
6.9. Co Polska może zaoferować zagranicznym naukowcom?	209
6.10. Międzynarodowa kadra w Krakowie a rozwój nowych tech- nologii i usług.	211
6.11. Migranci transnarodowi czy zakorzenieni kosmopolici?	214
6.12. Podsumowanie	216
7. Współpraca na poziomie jednostki naukowej – co kierownicy mogą powiedzieć o zagranicznych pracownikach naukowych . .	219
7.1. Wprowadzenie	219
7.2. Co cudzoziemcy mogą zaoferować polskim uniwersy- tetom?	221
7.3. Co polskie uniwersytety mogą zaoferować zagranicznym uczonym?	227
7.4. Problemy w sferze publicznej: nastawienie, administracja, sprawy formalne	233
7.5. Problemy w sferze prywatnej: brak relacji towarzyskich z przełożonymi.	237
7.6. Relacja z drugiej strony: wypowiedzi zagranicznych uczo- nych na temat własnych przełożonych	239
7.7. Podsumowanie	240
Wnioski. Ku kolejnym badaniom	242
Bibliografia	249